

СТАНОВИЩЕ

от професор доктор на науките Севдалина Илиева Димитрова ,

тел. +359 887 395 307; sevdalinaid_bg@mail.bg

Регистрационен номер 45970 в регистър за научната дейност -

<https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/14061>;

Регистрационен номер 14061 в регистъра на академичния състав -

<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/14061>;

Област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана

Професионално направление 9.1. Национална сигурност

Научна специалност 05-02-24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (отбрана и национална сигурност)”

на дисертационния труд на Иванка Ненова Николова

на тема „СИГУРНОСТ ПРИ СИСТЕМИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
КАЧЕСТВОТО”,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,

Професионално направление 9.1. „Национална сигурност“

Велико Търново

2024 година

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Стратегическата среда на сигурност в съвременния глобализиран свят е белязана от все по-нарастваща динамика, неопределеност и непредсказуемост на рисковете и заплахите за световния мир. Едва ли човечеството си е представяло, че в XXI повече от две десетилетия кризите от различен характер, отличаващи се със своята високоинтезивно проявление ще бележат неговото ежедневие. Заплахата от нестабилност и задълбочаване на процесите на противопоставяне поставят пред сериозни изпитания системата на сигурност в международен, регионален и национален аспект. Нещо повече, границите между външна и вътрешна сигурност се стесняват, а проявлението на външните и вътрешните фактори върху системата за сигурност е все по-неопределено.

В този контекст научната мисъл се насочва към изследване на различни аспекти и фактори на въздействие на системата за сигурност, едни от които са по-популярни и по-често обект на научни търсения, а други, в които празнотите в научното познание предоставят възможности за научни изследвания, един от които е сигурността при системите за управление на качеството.

На това основание се извежда научният проблем и се формулира целта на научните изследвания в дисертационния труд на докторант Николова, в основата на които е защитимостта на нейните научни търсения за възможностите за усъвършенстване на модела на управление на сигурността на системите за управление на качеството. Конкретизирани са и научноизследователските задачи в подкрепа на постигането на научноизследователската цел.

Научно доказана е работната хипотеза по отношение на политиката по качеството на съвременните организации и корелацията стратегическо управление на сигурността – системи за управление на качеството. В съответствие с това са дефинирани и допустимите ограничителни условия на научноизследователската работа.

Решимостта на научноизследователските задачи и постигането на целта на научните търсения е посредством приложимостта на подходяща методология и инструментариум на научното познание – теоретични и емпирични. Крайни резултати от изследването в дисертационния труд са посочени в завършен вид с помощта на Excel и Word.

Получените научни и научно-приложни резултати са в потвърждение на съответствието на темата на дисертационния труд със съдържанието на разработката.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Защитимостта на научните изследвания на докторант Николова в разработения от нея дисертационният труд е в обем от 158 страници, илюстрирани в 12 фигури, 4 диаграми, 2 таблици. Използвани са 214

източника, от които 155 на кирилица, в т.ч. 53 книги и 102 онлайн източници и 59 онлайн източници на латиница, чиято научно-приложна стойност и авторитет на авторите не подлежи на съмнение.

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография. Приложената класическа структура на дисертационния труд съответства на целта и конкретизираните научноизследователски задачи. Обобщенията и изводите в края на всяка глава са в подкрепа на тяхната решимост и доказуемост на работната хипотеза.

Изследванията, анализите, моделите и предложения на докторанта са в подкрепа на съответствието на дисертационния труд към изискванията за проблемност и доказване на новост при извеждането на научните и научно-приложните резултати от изследванията в него, чиято положителна оценка не подлежи на съмнение.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Дисертационният труд е завършен труд с постигната научноизследователска цел и решени научно-изследователски задачи. Изложението е в логическа последователност, базирано на подходяща специализирана литература и фактологически източници, чийто добронамерен критичен анализ е в подкрепа на научните търсения на докторант Николова. Проучена е необходимата и в достатъчна степен специализирана литература и стандарти по управление на сигурността на риска и на качеството, съответстващи на изследваната проблематика. Изследванията се основават на добрите практики, тенденции и приоритети в сигурността при системите за управление на качеството в организациите. На това основание са и получените научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд и направените предложения от докторант Николова.

3.1. Научни резултати:

3.1.1. Доразвита е и е обогатена теорията за сигурност на основата на системния подход, критичен прочит и анализ на знанията и постиженията по проблема сигурност на системите за управление на качеството.

3.1.2. Генерирано е ново знание и е създадена концептуална платформа за сигурност на системите за управление на качеството с акцент на тяхната икономическа същност, предназначение и функционалност.

3.2. Научно-приложни резултати:

3.2.1. Проведено е собствено експериментално изследване и е доказана необходимостта от научно обоснован инструментариум за повишаване на сигурността на системите за управление на качеството в икономическите организации.

3.2.2. Създаден е функционален модел на Система за управление на качеството и повишаване на нейната сигурност чрез адаптирането на модел EFQM (Модел на превъзходството) и стандарт ISO 9001:2015.

3.2.3. Предложена е Интегрирана система за управление на качеството, адаптивна на стандартите за качество и допринасяща за повишаване на сигурността в организациите от сферата на сигурността.

Научните и научно-приложните резултати от изследвания в дисертационния труд на докторант Николова се основават на доказване с нови средства на съществени и нови страни в съществуващи научни проблеми и теории. С тях се дообогатява теорията за сигурност в контекста на възможностите за сигурност на Системите за управление на качеството в организациите.

Разработените модели за усъвършенстване на сигурността при системите за управление на качеството са в основата на предложената Интегрирана система за управление, която създава условия за координирана система за управление на качеството в сферата на сигурността.

Резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на докторанта и очертават значимостта на постигнатите приноси за теорията и практиката на сигурността при системите за управление на качеството в организациите, с което е доказана неделимата връзка „сигурност - икономика“. Те могат да послужат като методологическа основа за по-нататъшната научно-изследователска работа на докторант Иванка Николова.

По темата на дисертационния труд са посочени три публикации в научни трудове на ВУСИ. Публикациите са самостоятелни и са в направлението на научните изследвания на автора. Показват задълбоченост и обхватност на научно-изследователския процес. На това основание общият точков еквивалент е 80 т., при изискуеми по НМИ за ОНС „доктор“ 80 т.

В хода на изготвяне на становището не ми е известно за постъпили писмени мотивирани сигнали за плагиатство и не съм установила плагиатство в материалите, предоставени по процедурата в рамките на моите компетенции и достъпни източници.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа основните проблеми и начините за тяхното решение, посочени в дисертационния труд. Той дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси, в подкрепа на защитимостта на работната хипотеза.

5. Критични бележки

Положителните страни на дисертационния труд не изключват и някои допуснати пропуски в него, систематизирани по-скоро като препоръки:

- целесъобразно е след изводите от трета глава да се изведат общи изводи от научните изследвания;
- в бъдеще докторант Николова да насочи публикационната си активност към издания, реферирани и индексирани в световната научна мрежа;
- препоръчително е изследванията в дисертационния труд да се издадат под формата на книга, за да бъдат достъпни до по-широка аудитория.

Посочените бележки имат технически, дискуссионен и препоръчителен характер и с тях не се намаляват достойнствата на дисертационния труд., но недопускането им би допринесло за по-голяма конкретика на изследванията и изводите.

6. Заключение

Дисертационният труд, разработен от докторант Иванка Ненова, Николова е завършен и оформен научен труд от изследването на актуален за сигурността проблем, отнасящ се до системата за управление на качеството в организациите. Постигнати са значими научни и научно-приложни резултати, доказващи способността на докторант Николова самостоятелно да разработва важни за теорията и практиката въпроси, свързани с възможностите за повишаване на сигурността на системите за управление на качеството. Дисертационният труд е разработен съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България за придобиване на образователна и научна степен “Доктор”, Правилника за неговото прилагане и нормативната уредба на ВУСИ.

7. Оценка на дисертационния труд

Отчитайки постигнатите научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд и направените рационални предложения от докторант Николова, давам своята **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Сигурност при системите за управление на качеството“. **Предлагам на многуважаемите членове на научното жури** присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Иванка Ненова Николова в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

01.10.2024 год.
гр. Велико Търново

Член на научното жури:
проф д.н. Севдалина Димитрова